

Gør det selv
– og spar over **8000,-**

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Ved du, hvordan du betjener din overfræser, er der ingen problemer i jobbet her. Øv dig evt. på en stump plade i forvejen.

TIDSFORBRUG:

Du skulle sagtens kunne fræse ud og montere 30 meter tagrende på en weekend.

PRIS:

Cirka 250 kroner pr. meter tagrende – alt inklusive. I dette tilfælde blev det cirka 9000 kroner.

Stærk tømrerløsning

Nye flotte tagrender på en weekend

Det er ikke svært at sætte nye tagrender op på huset. Og lægger du nyt tag samtidig, kan du læse her, hvordan du fræser rendejernene ned i undertaget.

Nyt tag og nyt undertag kalder på nye tagrender. De er ikke specielt dyre, og når du selv monterer dem, sparer du en pæn sjat penge. I denne artikel har vi lagt et fast undertag, som skal beklædes med tagpap. Om taget er af tagplader eller rupløjede brædder, er underordnet, rendejernene skal under alle omstændigheder fræses ned i under-

laget, før der kommer pap på. Det gør du med en overfræser, som hurtigt kan lave de spor, rendejernene skal ligge i.

Før du kaster dig ud i at stå på stilladset og fræse i undertaget, er det en fordel, at du tester metoden på en tagplade, mens du står nede på jorden. Montering af fræseskabelon og fræsning efter skabelonen skal du være sikker på, før

du kravler op og begynder for alvor. Men så går det også hurtigt med arbejdet, og du vil kunne lave et stykke flot tømmerarbejde med taget på nærmest ingen tid.

Hvis du vil vide mere om lægning af undertag, tagpap og montering af tagrender, kan du finde masser af læsning herom i det store artikelarkiv på vores hjemmeside, www.goerdetselv.dk.

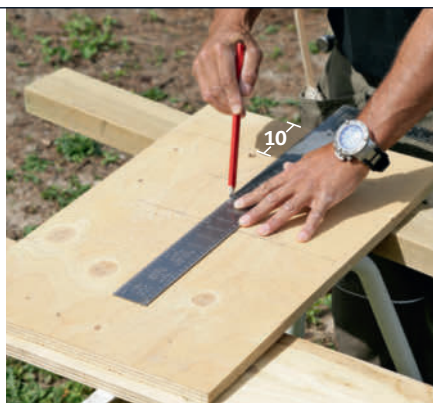
Udfræsning i undertaget

Du kan montere tagrender på konsoljernen, der sidder på sternbrædderne. Men du kan også bruge "rigtige" rendejern, som skrues fast til undertaget. Skal du lægge tagpap ovenpå, er det nødvendigt at fræse rendejernene ned i undertaget. Og det er det, vi viser her.

Det er ikke svært, bare du først bygger en fræseskabelon – det, tømreren kalder en "ko". Så er du sikker på, at udfræsnin-
gerne bliver ens hver gang. Søg på www.goerdetselv.dk efter "kopifræsning", så kan du se, hvordan du regner ud, hvor stort hullet i skabelonen skal være. Det varierer nemlig efter dimensionerne på dit fræsejern og den kopiring, der skal bruges. Den luft, der skal lægges til i skabelonen, beregnes efter en simpel formel:

Kopiringens diameter minus fræsejernet diameter, divideret med 2.

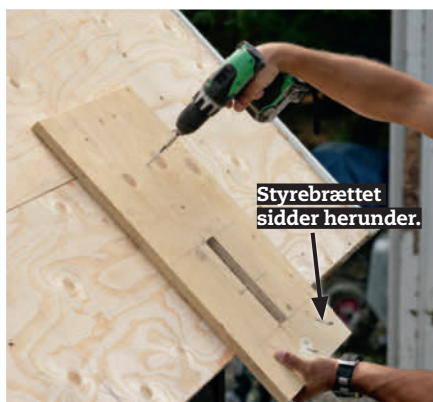
Så har du en kopiring på 16 mm og et fræsejern på 12 mm, skal du lægge 2 mm til rundt om fræsejernet $[(16 - 12) : 2 = 2]$.

1 Start med en skabelon (en ko) af en krydsfinerplade. Streg et rendejern op på pladen, og læg luft til omkring. I vores tilfælde er det 2 mm, og hullet skal ligge 10 cm inde på pladen, som svarer til bredden på styrebrættets underside.

3 Skru et (10 cm) bredt styrebræt på bagsiden. Sørg for, at brættet ligger helt vinkelret på hullet i koen. Nu har du et fast anlæg, som skal skubbes helt hen til kanten af undertaget, før du fræser.

5 Skub koen op til tagkanten, og lad den flugte med opmærkningsstregen i siden. Skru koen fast med et par skruer, så den ikke kan smutte, mens du fræser.

2 Sav hullet ud efter de yderste streger. Brug en stiksav, og slib hullet rent med slibepapir.

4 Mærk op på taget, hvor rendejernene skal være. En afstand på 60 cm er maksimum. Hvis du har et indvendigt hjørne, så start opmærkningen derinde, så hjørnerenden bliver understøttet rigtigt.

6 Fræs ud til rendejernene efter dine streger. Inden da skal du have stillet fræsedybden, så den svarer til tykkelsen på rendejernene. Det vil være 4-6 mm afhængigt af rendens dimension.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

Sortlakeret aluzinktagrende, her fra Icopal:

- 6 tagrender a 600 cm
- 36 rendejern a 21 cm
- 3 samlestykker
- 2 stk. 90 graders indv. hjørne
- 6 endestykker
- 4 nedløbsstudser
- 4 nedløbsrør a 250 cm
- 4 bøjninger
- 8 rørbæringer

Desuden:

- Tagrendelim
- Fodblik
- Alusøm
- 15 mm krydsfiner til styrebræt
- Skruer

Specialværktøj

- Overfræser
- Rendejernsbukker

Bukning af rendejernene

For at lede vandet hen til nedløbet skal tagrenden have et fald på 1,5-2 mm pr. meter. Dette fald opnås ved at bukke rendejernene i forskellige længder. Find ud af, hvor mange rendejern du skal bruge – de skal sidde med cirka 60 cm's afstand – og læg dem op ved siden af hinanden.

Beregn faldet, og tegn det ind på rendejernene. Her, hvor du skal sætte 11 m tagrende op, skal du bruge 18 rendejern.

Læg jernene op tæt ved siden af hinanden, og tegn faldet ind, før du bukke.

1 Læg alle rendejern til en langside op på en plan flade, tæt ved siden af hinanden. Her er 18 rendejern, som skal fordeles langs knap 11 meter tag.

Brug evt. en hvid farveblyant, den er lettere at se på de sorte jern.

2 Tegn faldet ind på rendejernene. Faldet skal her være 1,5 mm pr. meter, dvs. 16,5 mm på 11 m tag. Tegn op efter en vinkel eller en stållineal. Skriv numre på jernene, så du har helt styr på rækkefølgen.

Rendejernene skrues fast efter en snor, som er spændt stramt ud mellem de to yderste jern. Så kan du hele tiden se, at faldet er korrekt.

3 Buk det første rendejern. Skru rendejernsbukkeren fast på en planke, og prøv dig frem, til du finder vinklen. Rendens forkant skal ligge 1-2 mm under bagkanten så evt. overskudsvand ikke løber baglæns ned ad husets facade.

4 Buk nu alle rendejernene efter stregerne. Og læg dem tilbage i den rækkefølge, de skal bruges. Bemærk, at jo kortere den lige del af rendejernet er, desto større vil faldet på tagrenden være.

5 Hold styr på rækkefølgen. Alle rendejernene er forskellige, og det er vigtigt, at du sætter dem op i rækkefølge. **VIGTIGT! Der, hvor den lige del af rendejernet er kortest, sidder renden dybest. I den ende skal nedløbsstudsene placeres.**

6 Skru alle rendejernene fast i sporene. Start med de yderste jern, og spænd en snor ud imellem dem, så har du en ekstra kontrol, når du sætter de mellemliggende rendejern fast.

Tilpasning og opsætning af render

Uanset om dine tagrender er af plastic, zink, stål eller aluzink, så får du brug for at tilpasse dem i længden. Er de for lange, må du save af dem, og det gør du bedst med en nedstryger med klinge, som passer til materialet.

Og er delene for korte, må du samle dem – det gør du med samleled, som klemmes om selve tagrenden, mens nedløbsrørene bare skubbes ind i hinanden. Nogle modeller samles dog med særlige rørsamlinger. Tjek det, når du bestiller tagrenderne.

TIPS

Tagrender skal renses. Uanset alder på tagrenderne, så skal du kigge til dem en gang hvert halve år og tømme dem for blade og snavs. Ellers stopper nedløbene, og så vil vandet løbe ud over siderne og ind på huset. Det sviner, og det kan faktisk også skade huset.

1 Mærk op på tagrenden, hvor den skal skæres. Om det er ude i enden eller inde ved et hjørne som her, er underordnet, bare streg op med en blyant.

2 Sav tagrenden til med en nedstryger. Du må ikke bruge vinkelsliber på aluzinkrender, da varmen ødelægger renderen. Det er heller ikke nødvendigt, da det er meget let at save i dette materiale.

3 Fil de skarpe kanter (graterne) glatte, da de kan give utætte samlinger. De fjernes hurtigt med et par strøg med en fintandet fil. Pas på ikke at ridse resten af overfladen.

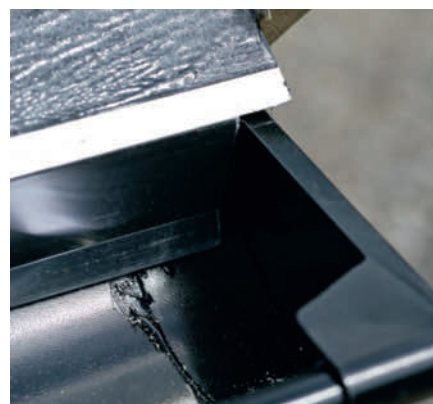
4 Samlingen er let. Skub rendedelene næsten helt sammen, og monter et samlebeslag. Det er en halvrund bøjle med gummibelægning på indersiden.

5 Monter hjørnet først, hvis der er sådan et, og arbejd dig udad mod enderne. Bemærk, at hjørneelementet bæres af to rendejern, som sidder ret tæt.

6 Slå fodblik på, når tagrenderne er på plads. Fodblikket sømnes på med alusøm og er forsynet med asfalt, så tagpappet har noget at hænge fast i.

7 Fodblikket leder vandet fra taget helt ned i tagrenden, så det ikke løber ned ad væggen. Derfor skal det lige akkurat nå ud over bagkanten af renderen.

Montering og tilpasning af nedløbsrør

Er tagrenden over 6 m lang, skal du måske have mere end ét nedløb, da det ellers vil kunne få svært ved at tage de store mængder vand, det drejer sig om. Læs, hvordan du finder ud af det, på leverandørens hjemmeside.

Her er der en tagflade på den ene side på cirka 55 kvadratmeter. Tagrenden og nedløbet skal kunne tage et skybrud (det er over 15 mm regn på en halv time), hvilket er 875 liter vand på denne ene tagflade. Så husk at tjekke forhandlernes hjemmesider for beregning af, hvor store tagrender du skal sætte op.

1 Mål op, hvor nedløbet skal være, ved at måle ind fra enden af gavlen. Nedløbet skal være lige over tagbrønden.

2 Sav hullet til nedløbet i tagrenden med to skrå snit med en nedstryger. Fil kanten glat, så der ikke er nogen grater.

4 Monter nedløbsstuds lige ud for hullet, og buk de små flanger rundt om kanten af tagrenden. Der skal ikke limes, studsene skal nok blive på sin plads.

5 Læg tagrenden på plads i rendejernene med de ombukkede flanger ind mod væggen. Så ses de ikke nede fra jorden.

6 Lim endestykkerne fast med en stribe tagrendelim. Den tætnet og limer samlingerne på samme tid. Husk at affedte metallet, før du limer.

8 Hold en rørbæring op, og mål afstanden (A) ud til nedløbsstuds, så du kan tilpasse en bøjning, der skal gå ned i det lodrette nedløbsrør.

9 Saml bøjningen, og sæt den fast i nedløbsrøret. Hold et vaterpas på nedløbsrøret, så du kan tjekke, at afstanden (A) passer fra hullet i bøjningen og til, hvor rørbæringen skal sidde på røret.

10 Monter bøjningen, og mål afstanden ned til afløbet. Afkort eller forlæng derefter længden på det lodrette nedløbsrør.

3 Buk kanten ned med en tang, så vandet frit kan løbe ned i afløbet. Det er nok lige at bukke de yderste par millimeter med en papegøjetang.

7 Endestykket skubbes ind i renden, og overskydende lim tørres af med en klud på begge sider. Gør det med det samme, for når det er hærdet, skal det skæres af med en kniv.

11 Mærk op, hvor rørbæringerne skal sidde, og skru dem fast. Slut af med at montere nedløbsrøret, og fortsæt med de øvrige nedløb.

Så må det ellers godt begynde at regne, for nu er du sikret de næste mange år.

Dato: 21/9-2015

Faktura No. **03729**

PROJEKT: **Tagrender i fast undertag**

Materialer:		
Materialer mv.	8.600,00	
Arbejds løn ifølge tilbud:		
18 timer a 462,50	8.325,00	
Vi sparede		
	16.925,00	

Arbejds lønnen er skønnet efter tilbud fra en håndværksmester.
Alle priser er med moms.